

İLKÖĞRETİM 1. KADEMEDEKİ OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Salih Zeki GENÇ*

Özet

Araştırmanın temel amacı, ilköğretim I. kademedeki okul-aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Araştırmada, Erzurum il merkezindeki 10 ilköğretim okulunda görev yapan 200 öğretmen ve öğrenim gören 200 öğrenci velisi örneklem grubuna alınmıştır. Veri toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan anketler (öğretmen ve veli anketi) kullanılmıştır. Anketler, “öğretmen-veli görüşmeleri”, “veli toplantıları” ve “okul-aile birliği” biçiminde üç boyutta öğretmenler ve veliler için ayrı ayrı hazırlanmış ve okul-aile işbirliğiyle ilgili öğretmen ve velilerin görüşleri alınmıştır. Anketin kapsam geçerliliği ile ilgili alan uzmanlarıyla görüşülüp ifadeler üzerinde tartışılmış, ayrıca anketler 20 öğretmene, 20 de veliye uygulanıp dil, anlam ve içerik açısından gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Güvenirliği belirlemek içinde, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Buna göre, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı öğretmen anketi için 0.84, veli anketi için 0.73 olarak bulunmuştur. Veriler frekans ve yüzde kullanılarak analiz edilmiş ve tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Sonuçta, Öğretmen ve veli görüşlerine göre, “öğretmen-veli görüşmeleri”nin sağlıklı bir şekilde yürütüldüğü, yılda en az iki defa “veli toplantısı” yapıldığı ve velilerin buna katılımlarının yüksek olduğu, “okul-aile birliği” ile ilgili olarak da yılda en az bir defa “okul-aile birliği” toplantısının yapıldığı ve velilerin katılımlarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: İlköğretim, okul-aile işbirliği, öğretmen, veli.

Abstract

The primary aim of this study is to determine the teachers and parents views about school-family relationship at the first level of primary education. 200 parents and 200 teachers from the primary schools in Erzurum city center are included in the study. Teachers and parents questionnaires designed especially for this study was used for data collection. Questionnaires were divided into three dimensions as “teacher-parents meetings”, “parents meetings” and “school-family relationship” for teachers and parents. The questionnaires were piloted with 20 teachers and 20 parents and modifications were made in terms of language, meanings and writings. The reliability of the questionnaire was found as (Cronbach Alpha) 0.84 and 0.73 for teachers and parents respectively. Data were analysed in terms of frequency and percentages and presented in the tables. As a result, it was found that “teacher-parents meetings” are done accordingly, at least two “parents meeting” are carried out and also parents are attended these meetings, and also at least two “school-family” meetings are held.

Key words: Primary school, school-family relationship, teacher, parent

Genelde bireylerde davranış değiştirme süreci olarak tanımlanan eğitimin insanlık tarihi ile birlikte ortaya çıktığı ve günümüzde de uygarlık düzeyi ne olursa olsun her toplumda sürdürüldüğü bilinmektedir. Toplumlar sosyal yaşamını sürdürebilmek amacıyla çeşitli kurumlar geliştirmişler, eğitimin kurumsallaşması sonucu da okullar ortaya çıkmıştır. Bu anlamda okul, bireyin eğitiminden sorumlu sosyal bir kurum olarak nitelendirilmektedir.

Okul, görev sorumluluğunu, kendisini oluşturan öğelerin tam bir koordinasyonla çalıştığı bir düzende yerine getirebilmektedir. Bu nedenle okulun geliştirilmesi ve tüm ilgililerin eğitim sürecine katılması gerekir. Okulda gerçekleştirilen eğitim-öğretim etkinliklerinin plânlanmasında ve uygulanmasında en önemli

---

Yazışma adresi: *Yard. Doç. Dr. Salih Zeki GENÇ, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, szgenc@yahoo.com.

sorumluluğu öğretmenler üstlenmektedir. Temelde esas olan, öğrencinin nitelikli yetiştirilmesi ve hayata hazırlanması ise, çocukların başarısı için çaba harcayan ailelerin sürecin dışında tutulması düşünülemez (Gökçe, 2000:191). Bu yönüyle, okul-aile iş birliğinin, sürecin her aşamasında etkin olması gerekmektedir. Bu etkinliğin geliştirilmesi, hem okulun amaçlarına ulaşılmasına hem de öğrencilerin davranışlarını olumlu yönde gerçekleştirebilmelerine imkân tanıyacaktır. Özellikle, ilköğretimin birinci kademesinde (1-5. sınıflar) sağlıklı bir okul-aile etkileşimi ve iş birliğinin oluşturulması, çocukların gelecekteki yaşantılarını olumlu yönde etkilemesi açısından çok büyük bir önem taşımaktadır.

Çocuğun eğitim ve öğretiminde istenilen başarılı sonuca ulaşabilmek için, her şeyden önce okul ile ailenin iş birliği yapması gerekmektedir. Tek taraflı çalışmalar, çocukları istenilen hedefe götürmemektedir. Çünkü, öğrenciler zamanının bir kısmını okulda, büyük bir kısmını ise okul dışında geçirmektedirler. Öğrencinin okul dışında daha çok zaman geçirdiği göz önüne alınırsa, aile çevresinin çocuğun hayatı üzerinde ne kadar etkili olduğu meydana çıkacaktır. Günümüzde aileler, okulların yardımı olmaksızın çocuklarını eğitemeyecekleri gibi, okullar da, ailelerle iş birliği yapmaksızın öğrencilerini gerektiği şekilde yetiştiremezler (Kıncal, 1991:24). Bu yönüyle, bir okul, içinde bulunduğu çevre halkının gösterdiği ilgi ve destekleme arzusu ölçüsünde iyi bir okul olacaktır denilebilir. Halkın okula destek olması ise, ancak, halkın okulu iyi bir şekilde anladığı, okulun uygulamalarında söz sahibi olduğu ve anne-baba ile öğretmenler birlikte çalıştıkları zaman sağlanabilir (Grant, 1964:29). Dolayısıyla, öğrencilerin aileleri ile öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Özellikle de, öğretmenler okul-aile iş birliğinin gerçekleştirilmesinde ve geliştirilmesinde çok önemli bir göreve sahiptirler. Çünkü, öğretmenler çocuklarla yüz yüze iletişim içerisinde bulunan ve onların ilgi ve ihtiyaçlarının neler olduğunu en iyi bilen kişilerdir.

Bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler sonucu diğer pek çok sistemde olduğu gibi eğitim sisteminin yapı ve süreçlerinde özellikle öğretmenlerin eğitim sistemindeki rollerinde de önemli değişimler olmuştur (Kenworthy, 1988:15). Öğretmenler, öğretecekleri içeriği çok yönlü olarak öğretebilmenin yanı sıra hem bireysel olarak hem de meslekî olarak kendilerini daha farklı boyutlarda geliştirmek durumundadırlar.

Dolayısıyla, öğretmenlerin öğrencileriyle bütünleşmeleri (onların duygularını anlamaları) ve eğitim-öğretimin yapılabileceği ortam ve durumu oluşturmak için öğrencileriyle, meslektaşları ve anne-babalar ile ilişki kurmaları gerekir (Calderhead, 1997:21).

Öğretmen, öğrencilerinin yardıma ihtiyacı olan veya çocuklarına karşı olan sorumluluklarını hatırlayan anne ve babaları ziyaret etmek zorundadır. Bunun yanında anne ve babaları aile ile ilgili bir derse katılmaya davet etmelidir. Böylece, onların kişisel durumlarını ve çocuklarına ait sorunları ve kabul etmeyi öğrenmede öğretmen, anne ve babalara özel yardım sağlayabilecektir. Aynı zamanda, anne ve babaların kendileriyle veya çocuklarıyla sorunları olduğunda onlara yardımda bulunmalı ve öğrencilerini daha yakından tanımak için ailelerden yardım almalıdır (Biler, 1997:51). Tüm bunlara dayalı olarak da öğretmenler, okul, aile ve çevre ortamlarını birbirini tamamlayacak şekilde bir araya getiren bir kaynaştırıcı, katalizör (Erkan, 1996:609-611) görevini üstlenmelidirler.

Öğrenci velilerinin ise, çocuklarının daha sağlıklı yetişebilmeleri için okul yönetimi ve öğretmenler ile diyalog kurmaları gerekmektedir. Şüphesiz, anne-babalar (aileler) çocuklarını herkesten çok daha iyi tanıyan kişilerdir. Dolayısıyla, çocuklarının ilgi ve ihtiyaçları ile sosyal ve kişisel özelliklerini yakından takip ederek öğretmenler ve okul yönetimi ile iletişim içinde olmaları gerekir. Bu da, oluşabilecek problemlerin giderilmesinde okul-aile iş birliğinin önemini göstermektedir.

Ülkemizde okul-aile iş birliğinin yapısı ve işleyişi ile ilgili ilköğretim ve orta öğretim seviyesinde yapılmış birçok çalışma vardır. Özellikle ilköğretim seviyesinde yapılan çalışmaların sonuçlarına dikkat edildiğinde, okul-aile iş birliğinin nitelikli bir şekilde yürütülebildiğinin söylenmesi oldukça güçtür.

Kıncal (1991:128-130) tarafından yapılan “Okul-Aile Birliğinin Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeyi” ile ilgili araştırmada, öğretmenler ile veliler arasındaki iletişim çok sınırlı bir çerçevede gerçekleşmektedir. Okulla iş birliği yapma konusunda velilerin yeterli çaba sarf etmediği, bunun da okul-aile iş birliğinin gerçekleşmesini engelleyen önemli bir faktör olduğu belirtilmektedir. Diğer taraftan, hem velilerin hem de öğretmenlerin okul-aile birliğinin okul ile aile iş birliğinin gerçekleştirilmesinde önemli bir role sahip olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Diğer bir sonuca göre, velilerin okul-aile birliğinden beklentilerinin çocukların başarı düzeyini yükseltmek olduğu görülmüştür. Aynı araştırmanın bir başka sonucuna göre de, velilerin %73,3’ünün öğretmenlerle yaptıkları görüşmelerin konusunu çocukların derslerdeki başarı durumları oluşturmaktadır.

Akbaba ve Samancı (2003:1435-1440) tarafından yapılan “İlköğretimde Veli-Öğretmen Görüşmelerinin Değerlendirilmesi” ile ilgili çalışmada, veli-öğretmen görüşmelerinde öğrencilerin en fazla başarı ve başarısızlık durumları (%64), ikinci olarak da sınıf içi problemlerin (%46) ön plâna çıktığı bulunmuştur.

Demirbulak (2000) tarafından yapılan “Veli – Öğretmen Görüşmeleri İle İlgili Bir Çalışma” isimli araştırmada, tüm katılımcılar veli-öğretmen görüşmelerinin gerekli olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir. Ancak, öğretmenler, rehber öğretmenler ve orta-gelir düzeyi (OGD) ve yüksek-gelir düzeyini (YGD) temsil eden okulların müdürleri ve OGD okullarını temsil eden bir veli dışındaki tüm veliler, mevcut veli-öğretmen görüşmelerinin plânlama ve yürütülme biçiminin, öğrencilerin gelişimlerinin tartışılması, problemlerinin ve gereksinimlerinin belirlenmesi için gerekli olanakları sağlamadığını belirtmişlerdir. AGD ve YGD okullarını temsil eden okulların rehber öğretmenleri ile OGD okullarını temsil eden okul müdürü, dışındaki tüm katılımcılar, öğrencilerin veli-öğretmen görüşmelerine katılmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bugüne kadar öğrencilerin bu toplantılara çağrılmama nedenini büyük ölçüde toplumun öğrencilere özgürlük vermek istemeyişine bağlarken, fizikî mekân yetersizliğini de diğer neden olarak belirtmişlerdir. OGD temsil eden okul müdürü başarısız öğrencinin sorunlarını ve ihtiyaçlarını veli ve öğrencilerle tartışmanın çok fazla vakit alacağını ve onların da bu süreyi ayıramayacaklarını vurgulamıştır. Öğrenciler ise, bu toplantılara katılmak istediklerini ancak şu anda öğretmenleriyle görüşme olanağını bile bulamadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca kendileriyle görüşülmemesini de okulların öğrencilere değer vermemesi olarak algılamaktadırlar. Sonuç olarak, bu çalışmada elde edilen bulgular veli-öğretmen görüşmelerinin sağlıklı ve işlevsel olmadığı yönündedir.

Doğan (1995:111) tarafından yapılan “Ankara Merkez İlçelerindeki İlköğretim Okullarında Okul-Aile İletişiminin Engelleri” bir araştırmada, okul yöneticilerinin okul-aile iletişimi konusunda ilgisiz ve isteksiz davrandıkları ve bu konuda yeterli bir bilgiye sahip olmadıkları bulunmuştur. Aynı şekilde Kaşıkçı (1996:137) tarafından yapılan “İlköğretimde Velilerle İş Birliği Kurmada Öğretmenlerin Kendi Yeterlikleriyle İlgili Görüşleri” araştırmada da okul-aile iş birliğinin gerçekleştirilmesi konusunda öğretmenlerin %28’inin kendilerini yetersiz buldukları yönünde görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Oysa, ilköğretim kademesinde okul-aile iş birliğine duyulan ihtiyaç Okul Aile Birliği Yönetmeliğinde; “Okul ve aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve öğretmenler arasında iş birliğini sağlamak amacıyla okul-aile birlikleri kurulur.” şeklinde ifade edilmiştir. Okulun müdürü, müdür yardımcıları, öğretmenleri ve öğrenci velileri birliğin üyeleridir. Birliğin görevleri okul-aile birliği yönetmeliğinin 25. maddesinde belirtilmiştir.

Madde 25- Birliğin görevleri şunlardır (www.meb.gov.tr):

- a- Her fırsattan yararlanarak öğrencilerin millet;vatan, bayrak ve insanlık sevgilerini; Atatürk ilke ve devrimlerine, manevî değerlere bağlılıklarını, dayanışma duygularını pekiştirmeleri amacıyla veliler ve okul müdürleri ile iş birliği yapmak.
- b- Okulun amaç ve eğitim ilkeleriyle eğitim faaliyetleri hakkında ana ve babaları aydınlatmak.
- c- Okulun programı, eğitimle ilgili yönetmelikleri konusunda öğrenci velilerini aydınlatmak.
- d- Çocukların başarılarının artırılması için ana ve babalarla iş birliği yapmak.
- e- Tatillerde veya derslerden sonra okulun kitaplık, bahçe veya oyun ve spor tesislerinden öğrencilerin velilerin ana ve babaların yararlanmalarını sağlayacak önlemleri almak.
- f- Ders yılı içinde ve ders yılı sonunda okulun yapacakları faaliyetlere gerekli katkıda bulunmak.

İlköğretimde, okul-aile iş birliğinin gerçekleştirilebilmesi için yasa ve yönetmeliklerin ötesinde ilgili tüm tarafların bu konunun bilincinde olmaları ve üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri gerekmektedir. Okul-aile iş birliğinin fonksiyonları ancak bu şekilde gerçekleşebilecektir. Dolayısıyla, ilköğretim 1. kademedeki okul-aile iş birliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, ilköğretim 1. kademedeki okul-aile iş birliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul-aile iş birliği ile ilgili “öğretmen-veli görüşmelerine” dayalı öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Okul-aile iş birliği ile ilgili “veli toplantılarına” dayalı öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Okul-aile iş birliği ile ilgili “okul-aile birliğine” dayalı öğretmen görüşleri nelerdir?
4. Okul-aile iş birliği ile ilgili “öğretmen-veli görüşmelerine” dayalı veli görüşleri nelerdir?
5. Okul-aile iş birliği ile ilgili “veli toplantılarına” dayalı veli görüşleri nelerdir?
6. Okul-aile iş birliği ile ilgili “okul-aile birliğine” dayalı veli görüşleri nelerdir?

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. 2003-2004 eğitim-öğretim yılında Erzurum il merkezindeki 10 ilköğretim okulu ile,
2. 2003-2004 eğitim-öğretim yılında Erzurum il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan 200 öğretmen ve 200 öğrenci velisi ile,
3. İlköğretim 1. kademedeki okul-aile iş birliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemeye yönelik olarak ankette öğretmenler ve veliler için yer alan 18'er madde ile sınırlı tutulmuştur.

Yöntem

Evren

Araştırmanın evrenini Erzurum il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ve öğrenci velileri oluşturmaktadır.

Örneklem

Erzurum il merkezindeki 10 ilköğretim okulunda görev yapan 200 öğretmen ve 200 öğrenci velisi şans (random) yoluyla seçilerek bu öğretmen ve velilere anket uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin toplanması, araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan formun öğretmenlere ve velilere sunulması ile başlatılmıştır. Sonrasında, öğretmenlerden ve velilerden gelen bilgiler ışığında araştırmacı tarafından öğretmenler için ayrı veliler için ayrı anketler geliştirilmiş, böylece araştırmanın verileri anket tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Öğretmen anketi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümü, öğretmenlerin cinsiyeti, meslekî kıdemleri ve eğitim-öğretim yılında kaçınıcı sınıfları okuttukları ile ilgili kişisel bilgilerden oluşmaktadır. İkinci bölümü ise, okul-aile iş birliği ile ilgili görüşlerini almak üzere maddeleştirilmiş ifadelerden oluşmaktadır.

Veliler için geliştirilen anket de iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümü, anketi dolduranın cinsiyeti, mesleği ve öğrenim durumu ile ilgili kişisel bilgilerden oluşmaktadır. İkinci bölümü ise, okul-aile iş birliği ile ilgili görüşlerini almak üzere maddeleştirilmiş ifadelerden oluşmaktadır. Öğretmenlerden anketteki 7, 8, 12, 13, 14, 15 ve 18. sorular ile ilgili görüşlerini 1, 2, ve 3. önem derecelerine göre sıralamaları istenmiştir. Velilerden de anketteki 7, 8, 12, 13, 14 ve 18. sorular ile ilgili görüşlerini 1, 2, ve 3. önem derecelerine göre sıralamaları istenmiştir. Anketin kapsam geçerliği ile ilgili alan uzmanlarıyla görüşülüp ifadeler üzerinde tartışılmış, ayrıca anketler 20 öğretmene, 20 de veliye uygulanıp dil, anlam ve içerik açısından gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Güvenirliğini belirlemek için de, Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısına bakılmıştır. Buna göre, Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı öğretmen anketi için 0,84, veli anketi içinde 0,73 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Anket yoluyla toplanan veriler, bilgisayarda SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu analizde; örnekleme katılan öğretmen ve velilerin okul-aile iş birliğine ilişkin görüşlerinin dağılımını belirlemek üzere her bir alt problemle ilgili frekans (f) ve yüzdeleri (%) tablolaştırılarak verilmiş ve gerekli değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1: Öğretmenlerin Cinsiyeti, Meslekî Kıdemleri, Kaçınıcı Sınıfı Okuttukları ile Velilerin Anketi Doldurmanın Cinsiyeti Mesleği ve Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları

ÖĞRETMENLER		f	%	VELİLER		f	%
Cinsiyeti	Kadın	102	51,0	Anketi Doldurmanın Cinsiyeti	Kadın	111	55,5
	Erkek	98	49,0		Erkek	89	44,5
	Toplam	200	100,0		Toplam	200	100,0
Meslekî kıdemleri	1-5 yıl	61	30,5	Mesleği	Ev Hanımı	100	50,0
	6-10 yıl	70	35,0		İşçi	18	9,0
	11-15 yıl	20	10,0		Memur	36	18,0
	16-20 yıl	11	5,5		Küçük Esnaf	22	11,0
	21 yıl ve fazla	38	19,0		Öğretmen	24	12,0
	Toplam	200	100,0		Avukat	-	-
Bu eğitim-öğretim yılı kaçınıcı sınıfı okuttuğu	1. Sınıf	34	17,0		Doktor	-	-
	2. Sınıf	34	17,0		Öğretim El	-	-
	3. Sınıf	45	22,5		Toplam	200	100,0
	4. Sınıf	37	18,5		Öğrenim Durumu	Okur-yazar değ.	-
	5. Sınıf	50	25,0	Okur-Yazar		7	3,5
	Toplam	200	100,0	İlkokul Mezun		45	22,5
			Ortaokul Mezun	45		22,5	
			Lise Mezun	63		31,5	
			Yük. Üniv. Mez.	39		19,5	
			Lisans üstü	1		0,5	
			Toplam	200		100,0	

Araştırmada elde edilen bulgular tablolaştırılarak altı kategoride ortaya konulmuştur.

Tablo 2: Okul-Aile İş Birliği İle İlgili “Öğretmen-Veli Görüşmeleri”ne Dayalı Öğretmen Görüşleri

		f		%			
Çocuklarıyla ilgili veliler sizinle görüşmek için okula geliyorlar mı?	Evett.	177		88,5			
	Hayır.	23		11,5			
	Toplam	200		100,0			
Cevabınız EVET ise hangi oranda geliyorlar?	Sık sık geliyorlar.	38		21,5			
	Ara sıra geliyorlar.	138		78,0			
	Hiç gelmiyorlar.	1		0,5			
	Toplam	177		100,0			
Görüşme isteği en çok kimden geliyor?	Benden	143		71,5			
	Öğrencinin ailesinden	50		25,0			
	Okul idaresinden	7		3,5			
	Toplam	200		100,0			
Sizinle özel olarak görüşmeye gelen veliler hangi tür öğrencilerin velileridir?		1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
		f	%	f	%	f	%
	Derslerinde başarılı olan öğrencilerin	127	63,5	17	8,5	18	9,0
	Derslerinde başarısız olan öğrencilerin	32	16,0	59	29,5	67	33,5
	Sosyal ve psikolojik problemi olan öğrencilerin	27	13,5	69	34,5	63	31,5
	Disiplin problemi olan öğrencilerin	10	5,0	35	17,5	29	14,5
	Ev ödevini yapmayan öğrencilerin	4	2,0	20	10,0	23	11,5
	Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0
Siz hangi durumlarda öğrenci velisini görüşmeye davet ediyorsunuz?		1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
		f	%	f	%	f	%
	Öğrencinin disiplin problemi olduğunda	35	17,5	35	17,5	56	28,0
	Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda	50	25,0	65	32,5	49	24,5
	Ders başarısında bir problem olduğunda	102	51,0	58	29,0	25	12,5
	Derslerinde ilerleme olduğunda	6	3,0	18	9,0	40	20,0
	Ev ödevlerini yapmadığında	5	2,5	20	10,0	21	10,5
	Aileden (para, araç vb.) gelmediğinde	2	1,0	4	2,0	9	4,5
Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0	

Tablo 2’de, “öğretmen-veli görüşmeleri”ne dayalı, öğretmenlerin ileri sürdükleri görüşlere yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde velilerin, çocuklarının durumuyla ilgili öğretmenlerle görüşmeye geldikleri (%88,5), ancak bunu ara sıra gerçekleştirdikleri (%78) ve görüşme isteğinin de genellikle öğretmenlerden geldiği (%71,5) görülmektedir. Öğretmen veli görüşmelerinde görüşme isteğinin yüksek oranda öğretmenlerden geliyor olması ailelerin bu konuda ilgisiz davrandıkları şeklinde değerlendirilebilir. Öğretmenlerle görüşmeye gelen velilerin hangi tür öğrencilerin velileri olduğuna bakıldığında, en çok derslerinde başarılı olan öğrencilerin (%63,5), daha sonra sosyal ve psikolojik problemleri olan öğrencilerin (%34,5), son olarak da derslerinde başarısız olan öğrencilerin (%33,5) velilerinin görüşmeye geldikleri dikkati çekmektedir. Derslerinde başarılı olan öğrencilerin velilerinin öğretmenlerle görüşmeye daha çok geliyor olması ilginç bir nokta olarak ele alınabilir. Öğretmenlerin görüşmeye hangi durumlarda veliyi davet ettiklerine bakıldığında ise, bu durumun tersine işlediği, öğretmenlerin velileri en çok öğrencilerin başarısında bir problem olduğunda (%51,0), ikinci olarak, sosyal ve psikolojik problemleri olduğunda (%32,5), üçüncü olarak da, disiplin problemi olduğunda (%28) davet ettikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin derslerinde bir ilerleme olduğunda öğretmenlerin öğrenci velisini davet etme isteğinin pek olmaması farklı boyutlarıyla değerlendirilmesi gereken bir bulgu olarak yorumlanabilir.

“Öğretmen-veli görüşmeleri”nde genellikle, derslerinde başarılı olan (%63,5) ve başarısız olan (%33,5) öğrencilerin velilerinin görüşmeye gelmesi ve muhtemeldir ki bu konularda (çocuklarının ders başarıları veya

başarısızlığı) öğretmenlerle görüşmesi bulgusu, Kıncal (1991) tarafından “okul-aile birliğinin fonksiyonlarını gerçekleştirme düzeyi” ile ilgili yapılan araştırmada ortaya çıkan, “velilerin % 73,3’ünün öğretmenlerle yaptıkları görüşmelerin konusunu çocukların derslerdeki başarı durumları oluşturduğu” bulgusuyla örtüşmektedir. Aynı zamanda, Akbaba ve Samancı (2004) tarafından yapılan “İlköğretimde veli-öğretmen görüşmelerinin değerlendirilmesi” konulu çalışmanın bulgularından olan öğretmen veli görüşmelerinde öğrencilerin en fazla başarı ve başarısızlık durumlarının (%64) ön plâna çıktığı bulgusuyla da paralellik göstermektedir.

Tablo 3: Okul-Aile İş Birliği İle İlgili “Veli Toplantıları”na Dayalı Öğretmen Görüşleri

		f		%			
Veli toplantılarında görüşeceğiniz konuları önceden plânlıyor musunuz?	Evet.	194		97,0			
	Hayır.	6		3,0			
	Toplam	200		100,0			
Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç veli toplantısı yapıldı?	Hiç yapılmadı.	2		1,0			
	1 defa yapıldı.	30		15,0			
	2 defa yapıldı.	84		42,0			
	3 defa yapıldı.	45		22,5			
	4 ve daha fazla yapıldı.	39		19,5			
	Toplam	200		100,0			
Yapmış olduğunuz veli toplantısına (toplantılarına) velilerin ne kadarı katıldı?	Çok azı	31		15,5			
	Yarısı	47		23,5			
	Yarıdan fazlası	114		57,0			
	Tamamı	8		4,0			
	Toplam	200		100,0			
Veli toplantısına (toplantılarına) gelen veliler kimlerden oluşmakta?	Anneler	169		84,5			
	Babalar	13		6,5			
	Anneler-babalar birlikte	15		7,5			
	Ağabeyler-Ablalar	3		1,5			
	Büyükanne- Büyükbaba	-		-			
	Toplam	200		100,0			
Veli toplantılarında veliler çocuklarının durumuyla ilgili sizden en çok hangi konuları öğrenmek istiyorlar?		1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
		f	%	f	%	f	%
	Ders notlarının nasıl olduğunu	125	62,5	28	14,0	15	7,5
	Sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini	12	6,0	21	10,5	44	22,0
	Sosyal ve kült. faaliyetlere katılma durumunu	-	-	19	9,5	27	13,5
	Ders içindeki durumunun nasıl olduğunu	49	24,5	71	31,5	36	18,0
	Öğretmenlere karşı tutumunu	3	1,5	23	11,5	23	11,5
	Okula devam durumunun nasıl olduğunu	1	0,5	16	8,0	28	14,0
	Diğer öğrencilere göre başarı durumunu	10	5,0	22	11,0	27	13,5
Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0	
Veli toplantılarında siz öğrenci velilerinden öğrencinizin durumuyla ilgili neleri öğrenmek istiyorsunuz?		1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
		f	%	f	%	f	%
	Öğrencilerin gelişim özelliklerini	54	27,0	11	5,5	16	8,0
	Arkadaşlık ilişkilerini	1	0,5	8	4,0	11	5,5
	Evdeki ders çalışma imkânlarını	50	25,0	43	21,5	57	28,5
	Verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığını	16	8,0	21	10,5	27	13,5
	Evde derse hazırlanıp hazırlanmadığını	22	11,0	27	13,5	21	10,5
	Derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesini	33	16,5	50	25,0	33	16,5
	Aile bireyleriyle ilişkilerinin nasıl olduğunu	24	12,0	40	20,0	35	17,5
Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0	
Veli toplantılarının sonucunda öğrencilerinizde hangi olumlu davranış değişiklikleri ortaya çıktı?		1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
		f	%	f	%	f	%
	Ev ödevlerini düzenli yapma	75	37,5	37	20,1	24	13,0
	Derslere devama dikkat etme	39	19,5	41	22,3	37	20,1
	Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma	34	17,0	66	35,9	29	15,8
	Sos.-kült. faaliyetlere fazla katılma	2	1,0	8	4,3	38	20,7
	Düşüncelerini rahat ifade etme	34	17,0	29	15,8	52	28,3
	Hiçbir olumlu değişim olmadı.	16	8,0	3	1,6	4	2,2
Toplam	200	100,0	184	100,0	184	100,0	

Okul-aile iş birliği ile ilgili “veli toplantıları”na dayalı öğretmen görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin %97’sinin “veli toplantıları”nda velilerle öğrenci hakkında görüşeceği konuları önceden plânladığı ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan, öğretmenlerin bu eğitim-öğretim yılında okullarında kaç defa veli toplantısı yapıldığıyla ilgili soruya, %42’si iki defa, %22,5’inin de üç defa şeklinde görüş ileri sürdükleri görülmektedir. Yapılan bu toplantılara veli katılımlarının yüksek olduğu, öğretmenlerin görüşlerine göre bu toplantılara velilerin yarısından fazlasının (%57) katıldığı; katılan velilerin de çok yüksek oranda (%84,5) annelerden oluştuğu dikkati çekmektedir.

Tablo 4: Okul Aile İş Birliği İle İlgili “Okul-Aile Birliği”ne Dayalı Öğretmen Görüşleri

		f	%						
Okulunuzda “Okul-Aile Birliği” var mı?	Evet.	194	97,0						
	Hayır.	6	3,0						
	Toplam	200	100,0						
Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç defa “Okul-Aile Birliği” toplantısı yapıldı?	Hiç yapılmadı.	11	5,5						
	1 defa yapıldı.	68	34,0						
	2 defa yapıldı.	63	31,5						
	3 defa yapıldı.	33	16,5						
	4 ve daha fazla yapıldı.	25	12,5						
	Toplam	200	100,0						
“Okul-Aile Birliği” toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?				1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
				f	%	f	%	f	%
	Okul giderlerine velilerin katkısı	36	19,0	20	10,6	28	14,8		
	Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu	90	47,6	40	21,2	24	12,7		
	Düzenlenecek sos.-kült. faaliyetler	9	4,8	21	11,1	32	16,9		
	Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes vb.)	9	4,8	41	21,7	29	15,3		
	Velilerden talep edilen araçlar	6	3,2	22	11,6	10	5,3		
	Öğrencilerin başarı durumu	36	19,0	34	18,0	35	18,5		
	Disiplin problemleri	3	1,6	11	5,8	31	16,4		
	Toplam	189	100,0	189	100,0	189	100,0		

“Veli toplantıları”nda veli-öğretmen diyalogunun hangi konular üzerinde yoğunlaştığıyla ilgili görüşlere bakıldığında, öğrenci velilerinin öğretmenler, çocuklarının ders notlarının nasıl olduğu (%62,5), ders içindeki durumunun nasıl olduğu (%31,5) ve sınıf içinde ve dışında (teneffüslerde okul bahçesinde) arkadaşlarıyla ilişkilerinin nasıl olduğuyla (%22) ilgili sorular yönelttikleri görülmektedir. Bunun yanında, öğretmenlerin de öğrencilerin durumuyla ilgili, velilerden öğrenmek istediği noktaların olduğu, bunların da; öğrencilerin gelişim özelliklerinin (%27), derslerine çalışma esnasında öğrencilere aile bireylerinin ilgi derecesinin (%25,0) ve evdeki ders çalışma imkânlarının (kendisine ait odasının olup olmadığı, kitaplık, dolap vb.) (%28,5) nasıl olduğu şeklindeki sorulardan oluştuğu görülmektedir. Veli toplantılarının sonucunda öğretmenlere göre, öğrencilerin davranışlarında olumlu değişikliklerin olduğu belirtilmiş, bunların da; öncelikle ev ödevlerinde bir düzelmeye olduğu (%37,5), ikinci olarak, arkadaşlarıyla sınıf içi ve sınıf dışında iyi ilişkiler kurdukları (%35,9), üçüncü olarak da, düşüncelerini rahat bir şekilde ifade etmelerinin geliştiği (%28,3) şeklindeki görüşler olduğu bulunmuştur.

Okul-aile iş birliği ile ilgili “okul-aile birliği”ne dayalı öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin %97’si okullarında “okul-aile birliğinin” olduğunu ifade etmişler, bu eğitim-öğretim yılı süresince okullarında kaç defa “okul-aile birliği” toplantısı yapıldığıyla ilgili soruya da en çok bir defa (%34,0), daha sonra da iki defa (%31,5) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bunun yanında, okul-aile birliği toplantılarında neler konuşulduğuyla ilgili öğretmen görüşlerine dikkat edildiğinde, öncelikle, okulun ihtiyaçlarının neler olduğu (%47,6), ikinci olarak, okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes, okul çayı, vb.) (%21,7), üçüncü olarak da, öğrencilerin başarı durumlarının (%18,5) görüşüldüğü karşımıza çıkmaktadır. Burada öğrencilerin başarı durumlarının üçüncü öncelik olarak ifade edilmesi dikkat edilmesi gereken bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Tablo 5: Okul-Aile İş Birliği İle İlgili “Öğretmen-Veli Görüşmeleri”ne Dayalı Veli Görüşleri

		f	%						
Çocuğunuzun okuldaki durumunu öğrenmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?	Çocuğuma soruyorum.	8	4,0						
	Sınıf öğretmeniyle görüşüyorum.	184	92,0						
	Okul idaresiyle görüşüyorum.	8	4,0						
	Toplam	200	100,0						
Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun durumuyla ilgili öğretmeniyle özel olarak kaç kez görüştünüz?	Hiç görüşmedim.	3	1,5						
	1 defa görüştüm.	13	6,5						
	2 defa görüştüm.	24	12,0						
	3 defa görüştüm.	51	25,5						
	4 ve daha fazla görüştüm.	109	54,5						
	Toplam	200	100,0						
Görüşme isteği en çok kimden geliyor?	Benden	118	59,0						
	Öğretmenden	70	35,0						
	Okul idaresinden	12	6,0						
	Toplam	200	100,0						
Çocuğunuzla ilgili öğretmenle özel olarak görüşmeye en çok hangi durumda gidiyorsunuz?				1. Öncelik	2. Öncelik	3. Öncelik			
				f	%	f	%	f	%
	Derslerinde başarısız olduğunda	95	47,5	40	20,0	25	12,5		
	Derslerinde başarılı olduğunda	41	20,5	59	29,5	30	15,0		
	Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda	40	20,0	41	20,5	59	29,5		
	Disiplin problemi olduğunda	13	6,5	27	13,5	51	25,5		
	Ev ödevini yapmadığında	11	5,5	33	16,5	35	17,5		
Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0			
Öğretmen hangi durumda sizi görüşmeye davet ediyor?				1. Öncelik	2. Öncelik	3. Öncelik			
				f	%	f	%	f	%
	Öğrencinin disiplin problemi olduğunda	28	14,0	57	28,5	23	11,5		
	Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda	29	14,5	50	25,0	58	29,0		
	Ders başarısında bir problem olduğunda	103	51,5	28	14,0	36	18,0		
	Derslerinde ilerleme olduğunda	32	16,0	30	15,0	28	14,0		
	Ev ödevlerini yapmadığında	5	2,5	33	16,5	46	23,0		
	Aileden (para, araç vb.) gelmediğinde	3	1,5	2	1,0	9	4,5		
Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0			

Okul-aile iş birliği ile ilgili “öğretmen-veli görüşmeleri”ne dayalı veli görüşleri incelendiğinde velilerin çocuklarının okuldaki durumunu öğrenmek için sınıf öğretmeniyle görüştikleri (%92,0), bu eğitim-öğretim yılında örnekleme katılan velilerin yarıdan fazlasının (%54,5) çocuklarının durumuyla ilgili dört ve daha fazla kez öğretmenler ile görüştikleri, görüşme isteğinin de büyük oranda öğrenci velilerinden geldiği (%59,0) görülmektedir. Ancak, burada “görüşme isteğinin kimden geldiğiyle ilgili görüşle” ilgili öğretmen ve veli görüşleri birbiriyle çelişmektedir. Çünkü öğretmenlere göre, görüşme isteği en çok öğretmenlerden (%71,5) velilere göre ise, en çok velilerden (%59) gelmektedir. Bu yönüyle, bu durum ilginç bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Veliler, çocukları derslerinde başarısız olduğunda (%47,5), başarılı olduğunda (%29,5) ve çocuklarının sosyal ve psikolojik problemleri olduğunda (%29,5) öğretmenler ile görüştiklerini belirtmişlerdir. Burada, öğretmenlerin bu konudaki görüşleri ile velilerin bu konudaki görüşleri önemli oranda değişkenlik göstermektedir. Öğretmen görüşlerine göre, derslerinde başarılı olan çocukların velileri en çok görüşmeye gelir iken, velilerin görüşlerine göre ise, çocuklarının derslerindeki başarısında bir problem olduğunda yani derslerinde başarısız olduğunda veliler öğretmenler ile görüşmeye daha çok gitmektedirler. Bu durum dikkati çeken bir paradoks olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında, veli görüşlerine göre, öğretmenlerin velileri öncelikle öğrencilerin ders başarısında bir problem olduğunda (%51,5), ikinci olarak, öğrencinin disiplin problemi olduğunda (%28,5), üçüncü olarak da, öğrencinin sosyal ve psikolojik problemi olduğunda (%29,0) özel görüşmeye çağırdıkları görülmektedir.

Tablo 6: Okul-Aile İş Birliği İle İlgili “Veli Toplantıları”na Dayalı Veli Görüşleri

	f	%					
Bu eğitim-öğretim yılı süresince çocuğunuzun okulunda kaç defa veli toplantısı yapıldı?	Hiç yapılmadı.	1	0,5				
	Yapıldıysa da ben bilmiyorum.	3	1,5				
	1 defa yapıldı.	9	4,5				
	2 defa yapıldı.	111	55,5				
	3 defa yapıldı.	35	17,5				
	4 ve daha fazla yapıldı.	41	20,5				
	Toplam	200	100,0				
Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan veli toplantılarının kaçına gittiniz?	Hiç gitmedim.	3	1,5				
	1'ine gittim.	20	10,0				
	2'sine gittim.	100	50,0				
	3'üne gittim.	39	19,5				
	4'üne gittim.	38	19,0				
	Toplam	200	100,0				
Veli toplantısına (toplantılarına) aileden en çok kim gidiyor?	Anne	124	62,0				
	Baba	60	30,0				
	Anne-baba birlikte	14	7,0				
	Ağabey-Abla	2	1,0				
	Büyükanne- Büyükbaba	-	-				
	Toplam	200	100,0				
Veli toplantılarında öğretmen öğrencinizin durumuyla ilgili en çok hangi soruları soruyorsunuz?				1. Öncelik	2. Öncelik	3. Öncelik	
		f	%	f	%	f	%
	Ders notlarının nasıl olduğunu	98	49,0	28	14,0	24	12,0
	Sınıf içi-dışı arkadaş ilişkilerini	40	20,0	54	27,0	29	14,5
	Sosyal ve kült. faaliyetlere katılma durumunu	4	2,0	30	15,0	51	25,5
	Ders içindeki durumunun nasıl olduğunu	47	23,5	44	22,0	41	20,5
	Öğretmenlere karşı tutumunu	5	2,5	29	14,5	32	16,0
	Diğer öğrencilere göre başarı durumunu	5	2,5	15	7,5	23	11,5
	Okula devam durumunun nasıl olduğunu	1	0,5	-	-	-	-
Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0	
Öğretmen sizden çocuğunuzla ilgili en çok hangi konularda bilgi istiyor?				1. Öncelik	2. Öncelik	3. Öncelik	
		f	%	f	%	f	%
	Öğrencilerin gelişim özellikleri	33	16,5	10	5,0	24	12,0
	Arkadaşlık ilişkileri	18	9,0	15	7,5	11	5,5
	Evdeki ders çalışma imkânları	52	26,0	30	15,0	30	15,0
	Verilen ödevi kendisinin hazırlanıp hazırlanmadığı	34	17,0	48	24,0	34	17,0
	Evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı	21	10,5	32	16,0	46	23,0
	Derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi	30	15,0	37	18,5	37	18,5
	Aile bireyleriyle ilişkilerinin nasıl olduğu	12	6,0	28	14,0	18	9,0
Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0	
Ev ödevlerini düzenli yapma.				1. Öncelik	2. Öncelik	3. Öncelik	
		f	%	f	%	f	%
Ev ödevlerini düzenli yapma.	89	44,5	23	11,5	30	15,0	

Veli toplantılarının sonucunda çocuğunuzda hangi olumlu davranış değişiklikleri ortaya çıktı?	Derslere devama dikkat etme.	50	25,0	55	27,5	25	12,5
	Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma.	29	14,5	63	31,5	40	20,0
	Sosyo-kültürel faaliyetlere fazla katılma.	15	7,5	24	12,0	30	15,0
	Düşüncelerini rahat ifade etme.	17	8,5	35	17,5	75	37,5
	Hiçbir olumlu değişme olmadı.	-	-	-	-	-	-
	Toplam	200	100,0	200	100,0	200	100,0

Tablo 6’da okul-aile iş birliği ile ilgili “veli toplantıları”na dayalı veli görüşlerine yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde, bu eğitim-öğretim yılında çocuklarının okulunda veli toplantılarının yapıldığı en çok da iki defa gerçekleştirildiği (%55,5), öğrenci velilerinin %98,5’inin bu toplantılara katıldıkları ancak “en çok iki defa katıldım.” diyenlerinin oranının yüksek olduğu (%50) ve veli toplantılarına en çok annelerin (%62,0) iştirak ettiği görülmektedir. Bu bulgular öğretmen görüşleriyle de paralellik göstermektedir.

Velilerin “veli toplantıları”nda çocuklarının durumuyla ilgili öğretmenlere en çok ders notlarının nasıl olduğu (%49,), ikinci olarak, sınıf içi ve dışı arkadaşlık ilişkilerinin nasıl olduğu (%27,0), üçüncü olarak da, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma durumları (%25,5) ile ilgili soruları yönelttikleri ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, öğretmenlerin velilerden çocuğuyla ilgili hangi konularda bilgi istediğiyle ilgili görüşler incelendiğinde, öğrencilerin evdeki ders çalışma imkânları (%26,0), okulda verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı (%24,0) ve evde derse hazırlanıp hazırlanmadığıyla (%23,0) ilgili soruları yönelttikleri bulunmuştur. Veli toplantılarının sonucunda öğrencilerin hangi olumlu davranışları sergiledikleri ile ilgili veli görüşleri değerlendirildiğinde de, birinci olarak ev ödevlerini düzenli yapma (%44,5), ikinci olarak, arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma (%31,5), üçüncü olarak da, düşüncelerini rahat ifade etme (%37,5) şeklindeki veli görüşleri karşımıza çıkmaktadır. Burada, örnekleme katılan öğrenci velilerinin hiç birinin veli toplantıları sonucunda çocuklarında olumlu bir değişiklik olmadığı yönündeki görüşü paylaşmamış olmaları dikkat çekicidir. Bu bulgu, “veli toplantıları”nın öğrencilerin olumlu davranışlar sergilemelerinde etkili olduğunu ortaya çıkarması bakımından önemlidir.

Tablo 7: Okul Aile İş Birliği İle İlgili “Okul-Aile Birliği”ne Dayalı Veli Görüşleri

		f	%					
Çocuğunuzun eğitim gördüğü okulda “Okul-Aile Birliği” var mı?	Evet.	174	87,0					
	Hayır.	5	2,5					
	Bilmiyorum.	21	10,5					
	Toplam	200	100,0					
Bu eğitim-öğretim yılı süresince çocuğunuzun eğitim gördüğü okulda kaç defa “Okul-Aile Birliği” toplantısı yapıldı?	Bilmiyorum.	25	14,4					
	Hiç yapılmadı.	2	1,2					
	1 defa yapıldı.	47	27,2					
	2 defa yapıldı.	77	44,0					
	3 defa yapıldı.	21	12,0					
	4 ve daha fazla yapıldı.	2	1,2					
	Toplam	174	100,0					
Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan “Okul-Aile Birliği” toplantılarına kaç defa katıldınız?	Hiç katılmadım.	20	12,5					
	1 defa katıldım.	54	33,8					
	2 defa katıldım.	72	45,0					
	3 defa katıldım.	11	6,9					
	4 ve daha fazla katıldım.	3	1,9					
	Toplam	160	100,0					
“Okul-Aile Birliği”			1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
			f	%	f	%	f	%
	Okul giderlerine velilerin katkısı		32	22,4	5	3,5	6	4,2
	Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu		57	39,9	23	16,1	27	18,9
	Düzenlenecek sos.-kült. faaliyetler		7	4,9	13	9,1	17	11,9

toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?	Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes vb.)	9	6,3	13	9,1	15	10,5
	Velilerden talep edilen araçlar	5	3,5	8	5,6	13	9,1
	Öğrencilerin başarı durumu	30	21,0	54	37,8	18	12,6
	Disiplin problemleri	3	2,1	27	18,9	47	32,9
	Toplam	143	100,0	143	100,0	143	100,0

Tablo 7’de okul-aile iş birliği ile ilgili “okul-aile birliği”ne dayalı veli görüşlerine yer verilmiştir. Tabloya göre velilerin, çocuklarının okulunda okul-aile birliğinin varlığıyla ilgili görüşlerinin %87,0 oranında olduğu, bu eğitim-öğretim yılında çocuklarının eğitim-öğretim gördükleri okullarda kaç defa “okul-aile birliği” toplantısı yapıldığıyla ilgili soruya da en çok iki defa (%440), ikinci olarak da, bir defa (%27,2) şeklinde görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda, velilerin okul-aile birliğine katılımlarının yüksek olduğu (%87,5), en çok da iki defa (%45,0) katıldıkları görülmektedir. Bunun yanında, okul-aile birliği toplantılarında neler konuşulduğuyla ilgili veli görüşlerine göre, öncelikle, okulun ihtiyaçlarının neler olduğu (%39,9), ikinci olarak, öğrencilerin başarı durumları (%37,8), üçüncü olarak da, disiplin problemlerinin (%18,5) ele alındığı görülmektedir. “Okul-aile birliği”nde nelerin konuşulduğuyla ilgili veli görüşleri öğretmen görüşlerinden ayrılmaktadır. Öğretmen görüşlerinde, öğrencilerin başarı durumlarıyla ilgili ifade üçüncü görüşte en çok tercih edilen iken, veli görüşlerinde bu ikinci görüşte en çok tercih edilen ifade olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuçlar

Bu araştırmayla, ilköğretim 1. kademedeki okul-aile iş birliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuçta:

1. Öğretmen görüşlerine göre, “öğretmen-veli görüşmeleri”nin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirildiği ve velilerin öğretmenlerle görüşmeye en çok öğrencilerin derslerinde başarılı ve başarısız olduğunda, sosyal ve psikolojik problemle karşılaşıldığında geldikleri; öğretmenlerin de velileri çocuklarının ders başarısında bir problem (başarısız) olduğunda, sosyal ve psikolojik problemi olduğunda ve disiplin problemi olduğunda görüşmeye davet ettikleri ortaya çıkmıştır.

2. Öğretmen görüşlerine göre, okullarda yılda iki defa “veli toplantısı”nın yapıldığı, bu toplantılarda da velilerin öğretmenlere en çok çocuklarının ders içerisindeki başarılarının ve arkadaş ilişkilerinin nasıl olduğuyla ilgili soruları yönelttikleri; öğretmenlerin ise, velilere öğrencilerin gelişim özellikleri, ders çalışma esnasında öğrencilere aile bireylerinin ilgi durumu ve evdeki ders çalışma imkânlarıyla ilgili soruları yönelttikleri bulunmuştur. Bunun yanında, “veli toplantıları” sonucunda öğretmen görüşlerine göre öğrencilerde, ev ödevlerini düzenli yapma, sınıf içi ve dışı ilişkilerin düzelmesi ve düşüncelerini rahatça ifade edebilme gibi olumlu davranış değişikliklerinin olduğu ileri sürülmüştür.

3. Öğretmen görüşlerine göre, okullarda “okul-aile birliği”nin olduğu ve yılda en az bir defa toplandığı ve bu toplantılarda da okulun ihtiyaçları, okula gelir getirmek amacıyla gerçekleştirilecek etkinlikler ve öğrenci başarılarının tartışıldığı bulunmuştur.

4. Veli görüşlerine göre de, “öğretmen-veli görüşmeleri” sağlıklı bir şekilde gerçekleşmekte, velilerin öncelikle çocukları derste başarısız olduğunda, başarılı olduğunda ve sosyal ve psikolojik problemleri olduğunda öğretmenlerle görüştikleri; öğretmenlerin de velileri çocuklarının ders başarısında bir problem (başarısız) olduğunda, disiplin problemi olduğunda ve sosyal ve psikolojik problemi olduğunda görüşmeye davet ettikleri ortaya çıkmıştır.

5. Veli görüşlerine göre, çocuklarının eğitim-öğretim gördüğü okullarda yılda iki defa “veli toplantısı” yapılmakta ve velilerin % 98,5’i bu toplantılara katılmaktadır. Veliler “veli toplantıları”nda çocuklarının ders notlarını, arkadaşlık ilişkilerini, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma durumlarını; öğretmenler de velilerden öğrencilerin durumlarıyla ilgili, evde ders çalışma imkânlarını, okulda verilen ödevi kendisinin yapıp yapmadığını ve evde derse hazırlanıp hazırlanmadığıyla ilgili konuları karşılıklı tartıştıkları sonucu bulunmuştur. Bunun yanında, “veli toplantıları” sonucunda veli görüşlerine göre, ev ödevlerini düzenli yapma, arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma ve düşüncelerini rahatça ifade edebilme gibi olumlu davranış değişikliklerinin olduğu ortaya çıkmıştır.

6. Veli görüşlerine göre, çocuklarının eğitim-öğretim gördüğü okullarda “okul-aile birliği”nin olduğu ve yılda en az bir defa toplandığı ve bu toplantılara veli katılımlarının yüksek olduğu, ayrıca, bu toplantılarda okulun ihtiyaçları, öğrencilerin başarıları durumları ve disiplin problemleri gibi konuların tartışıldığı ortaya çıkmıştır.

Öneriler

1. Öğretmenler, okul-aile iş birliği ile ilgili hizmet içi eğitime tabi tutulabilirler.
2. Öğrencilerin durumunu sorgulayan velilerin çoğalması ve velilerin çocuklarının eğitimleri ile daha yakından ilgilenmeleri için okul idaresi tarafında velilere yönelik seminerler düzenlenebilir.
3. Okul-aile iş birliği süreci içerisinde gerçekleştirilen “öğretmen-veli görüşmeleri”, “veli toplantıları” ve “okul-aile birliği” toplantıları velilerin, çocuklarının notlarını öğrenmekten çok çocuklarıyla ilgili diğer konularda da bilgi alışverişi yapılabilecek ortamlar haline getirilmelidir.

Kaynaklar

Akbaba, S. ve Samancı, O. (2004). “İlköğretimde Veli-Öğretmen Görüşmelerinin Değerlendirilmesi”, *XII. Eğitim Bilimleri Kongresi, Bildiriler*, Ankara, Cilt:1, ss: 1435-1440.

Biler, K. (1997). “Sosyal Felsefeci Olarak 21. Yüzyılın Öğretmenleri”, *Uluslararası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı*, Millî Eğitim Basımevi, Ankara.

Calderhead, J. (1997). “Öğretmenlerin Uzmanlığının Tanınması ve Geliştirilmesi”, *Uluslararası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı*, Millî Eğitim Basımevi, Ankara.

Çayırılı, E. (1998). “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İlişkisi İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Demirbulak, D. (2000). “Veli-Öğretmen Görüşleri ile İlgili Bir Çalışma” *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 146, Ankara.

Doğan, E. (1995). “Ankara Merkez İlçelerindeki İlköğretim Okullarında Okul-Aile İletişiminin Engelleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erkan, S. (1996). “Geleceğin Eğitim Sisteminde Sınıf Öğretmenliği”, *Sempozyum 96, Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler*, 30 Eylül- 4 Ekim.

Gökçe, E. (2000). “İlköğretimde Okul Aile İş birliğinin Geliştirilmesi”, *IV. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu*, 15-16 Ekim 1998, Pamukkale Üniversitesi Denizli, PAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 7, Özel Sayı.

Grant, E. H. (1964). *Okul Aile İşbirliği Nedir ve Nasıl Sağlanıyor?* (Çev.: İbrahim Yurt) Güzel Sanatlar Basımevi, Ankara.

Kaşıkçı, M. (1996). “İlköğretimde Velilerle İş Birliği Kurmada Öğretmenlerin Kendi Yeterlilikleriyle İlgili Görüşleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kenwarthy, L. S. (1988). *Studying the World and the United Nations' Sistem*. Word Affairs Materials, Box 726. Kennett Square. PA: 19348.

Kıncal, R. Y. (1991). “Okul Aile Birliğinin Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeyi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Kıncal, R. Y. (1999). *Ailenin Eğitimsel Fonksiyonları*. Atatürk Üniversitesi Yayınları, (2. Baskı) Erzurum.

www.meb.gov.tr Okul Aile Birliği Yönetmeliği.

Summary

TEACHERS AND PARENTS VIEWS ABOUT SCHOOL-FAMILY RELATIONSHIP AT FIRTS LEVEL OF PRIMARY EDUCATION

Salih Zeki GENÇ*

Collaboration between school and parents is essential for successful education of children. Students spend a significant period of day in school. Therefore, parents and school management should have a cooperation. As a result of the development in science and technology, there have been several changes occurring in education system as it is the case for other systems. The structure of education systems and the role and duties of teacher are changing. Teachers are ought to educate themselves on the issues other than their subjects such as personal development and communication skills. This will help teachers to establish healthy communication with their colleagues and parents, and understand their students better.

The establishment of a healthy communication between parents and school is an important aspect of primary education. Therefore, the aim of this study was set as to determine teachers and parents views about school and parent cooperation at the first level of primary education.

This study was carried out 200 teachers from to 10 different primary schools in Erzurum city center and 200 parents whose children are attending those schools. Data was gathered through two questionnaires (teacher and parents questionnaire) developed by the researcher.

Both questionnaires were composed of three different aspects called “teacher-parents meetings”, “meetings with parents” and “school-parents collaboration” In order to ensure the content validity of the questionnaire, expert views were sought. In addition, the questionnaires were piloted with 20 teachers and 20 parents and modifications were made in terms of language, meanings and writings. The reliability of the questionnaire was found as (Cronbach Alpha) 0.84 and 0.73 for teachers and parents respectively. The data was analysed through descriptive analysis and the results are discussed. The parents of the students successful in their classes (%63.5) and unsuccessful in their classes (33.5) attended the meeting of teachers and parents. The findings from their discussions about the situation of their children with the teachers are parallel with the findings that the subject of the discussion of the 73.3 percent of the parents with the teachers accounted for the success level of children in their classes, which was found in the research done by Kınca1 in 1991 concerning the realization level of the function of school and parents union. At the end of the meeting, according to the teachers, it was pointed out that there were positive changes in students’ behaviour and it was found that those changes included: firstly an improvement in homework (% 37.5); secondly establishment of good relations among themselves in and outside the class (% 35.9) ; and finally an improvement in expressing their thoughts freely (%28.3). It was also found that the parents asked questions to the teachers primarily about the grade level of their children (%49.0); secondarily about their friendship relations in and outside the class (%27.0) and thirdly about the level of their participation in social and cultural activities. The parents’ views about what was disculated in the school and parents’ union contradicted those of the teachers. We encounter that the second view was the most preferred statement in the parents’ view, while the statement about the success level of the students in teachers’ view was the most preferred one in the third view.

Yazışma adresi: *Yard. Doç. Dr. Salih Zeki GENÇ, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, szgenc@yahoo.com.